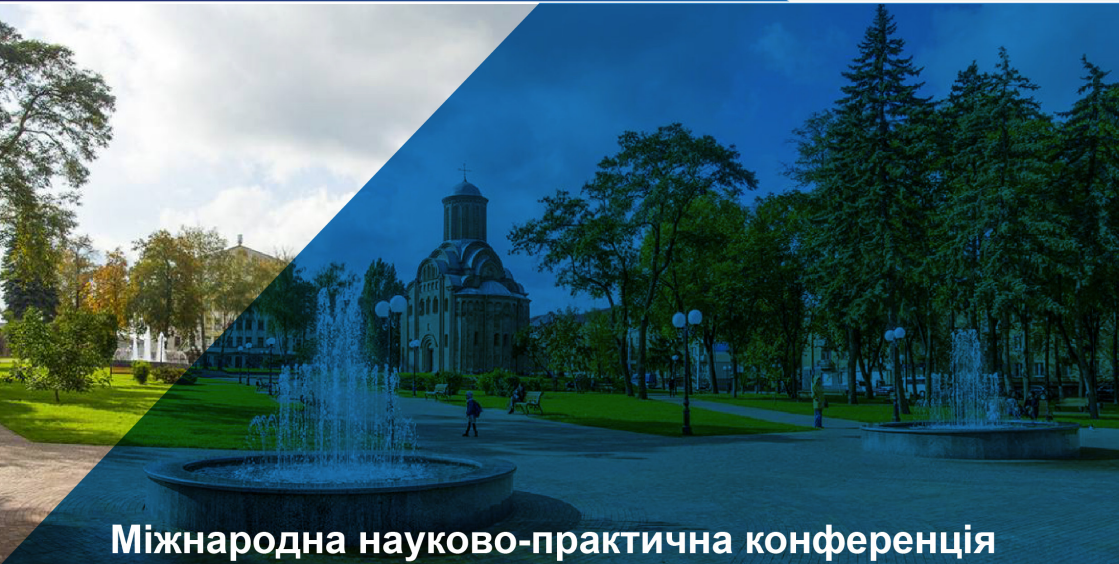

НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Міжнародна науково-практична конференція

Національна безпека України в умовах сучасних викликів

**22 серпня
2023 року**

Чернігів

НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Міжнародна науково-практична конференція

**НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ
В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ**

22 серпня 2023 року
Чернігів, Україна

УДК 351.862.4
Н12

Редакційна колегія: *Г. В. Старченко, А. П. Дука.*

*Рекомендовано до видання оргкомітетом конференції,
протокол № 2 від 26.08.2023 року.*

Національна безпека України в умовах сучасних викликів. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернігів, 22 серпня 2023 року). Чернігів : ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», 2023. 109 с.

DOI: https://doi.org/10.54929/conf_22_08_2023

У збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Національна безпека України в умовах сучасних викликів». Наукове видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів відповідних спеціальностей, а також для широкого кола читачів.

У підготовці конференції брали участь: ГО «Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій», м. Чернігів.

Матеріали подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та інших відомостей несуть автори.

ЗМІСТ

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Бондар В. Т.

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ БЕЗПЕКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ:
ВПЛИВ НА СИСТЕМУ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ 7

Донець Д. М.

ЛОГІСТИЧНІ ПРОЦЕСИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РИНКУ НАФТОПРОДУКТІВ
В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОТРЕБ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 11

Подмазко О. М.

ДЕФІНІЦІЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА» 14

Заводовський І. А.

СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ГРОМАДЯНСТВА – ОСНОВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ 17

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ОСВІТА ПІД ЧАС ВІЙНИ: ЕФЕКТИВНІ ФОРМИ ТА БЕЗПЕЧНИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР

Ковальчук В. М.

РОЛЬ КОМУНІКАЦІЙ В ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ 20

Афузова Г. В., Найдьонова Г. О., Кротенко В. І.

ОСОБЛИВОСТІ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ПЕРШОКУРСНИКІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 22

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: СТАЛИЙ РОЗВИТОК ТА ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

Бородіна О. М., Косов О. А.

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.... 26

Власенко Р. В., Яценко Л. Д.

ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ, ЩО ПОСИЛЮЮТЬСЯ
В ТРУДОВІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ 29

Захаркіна Л. С., Новіков В. М.

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ НА ПРОЦЕС
УПРАВЛІННЯ ВАРТІСТЮ БІЗНЕСУ 33

Обіход Т. В., Бородіна О. М.

РОЛЬ МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ
В ЕКОНОМІЦІ 36

Калинка А. К., Лесик О. Б.

ВИРОБНИЦТВО ЯЛОВИЧИНИ З МАЛОЮ СОБІВАРТІСТЮ В ПЕРЕДГІРСЬКІЙ
ЗОНІ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ БУКОВИНИ 40

Крупіна С. В., Суслов Д. О.

ОСНОВНІ ЗАСОБИ ПІДПРИЄМСТВА, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ 44

Сук П. Л.

РОЗПОДІЛ ВИТРАТ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ ЗА МЕТОДОМ НА ОСНОВІ
ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ 47

Супрунова І. В.

ДЕТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ БЕЗПЕКОВИХ
ВИКЛИКІВ 51

Колодко Н. С.

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ 53

Гурей І. І.

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ЯК
НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ 56

Пуцик Ю. Ю.

ВПЛИВ АВТОМАТИЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РИНОК ПРАЦІ. 58

Урупа І. О.

БРЕНДИНГ В УМОВАХ РЕЛОКАЦІЇ БІЗНЕСУ 60

Дука А. П.

ДОСВІД ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЯПОНІЇ:
УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ 63

Старченко Г. В.

БАЗОВІ АСПЕКТИ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ
ПІСЛЯ ВІЙНИ 67

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА ІНФОРМАЦІЙНА ГІГІЄНА

Золотько А. А.

ФАСЦИНАТИВНІСТЬ ТЕКСТУ ЯК ЗАСІБ ВЕРБАЛЬНОГО ВПЛИВУ НА ЧИТАЧА.. 69

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ПРАВОВІ АСПЕКТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ

Копил Я. В.

ВИПЛАТА ВИНАГОРОДИ АВТОРАМ СЕКРЕТНИХ ВИНАХОДІВ:
ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА ДЛЯ УКРАЇНИ 71

Anastasiia Shum

THE PLACE OF CULTURAL PROPERTY IN UKRAINIAN LEGISLATION..... 74

Обіход Т. В., Біленчук П. Д.

ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ ЯК СКЛАДОВА
ЕКОНОМІЧНОЇ І ВОЄННОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ УКРАЇНИ 78

Андрощук Г. О., Копил Я. В.

ІНСТИТУТ СЕКРЕТНИХ ВИНАХОДІВ: НОВЕ В ЗАКОНОДАВСТВІ ЗАРУБІЖНИХ
КРАЇН 82

Гайду С. В.

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ НА ЕТАПІ ПІСЛЯВОЄННОЇ
ВІДБУДОВИ: КЛЮЧОВІ ВИКЛИКИ ТА РИЗИКИ 86

**НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ВОЄННА БЕЗПЕКА:
НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ ЧИННИКИ**

Natalia Smetankina, Serhii Misiura

RATIONAL DESIGN OF THE PROTECTIVE SHELL OF A NUCLEAR POWER PLANT
UNDER NON-STATIONARY LOADS 90

**НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ.
ЕКОЛОГІЧНА ТА ТЕХНОГЕННА БЕЗПЕКА**

Ігнатишин В. В., Ігнатишин А. В.

ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ХАРАКТЕРИСТИК ГЕОФІЗИЧНИХ ПОЛІВ ПРИ ДО-
СЛІДЖЕННІ СЕЙСМОГЕНЕРУЮЧИХ РЕГІОНІВ 92

Кичко І. І.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ЗМЕНШЕННЯ АНТРОПОТЕХНОГЕННОГО
ТИСКУ НА ГІДРОСФЕРУ 96

Боков В. Д.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ 99

НАПРЯМ КОНФЕРЕНЦІЇ. ЕКОЛОГІЧНА ТА ТЕХНОГЕННА БЕЗПЕКА

DOI: https://doi.org/10.54929/conf_22_08_2023-12-01

Ігнатишин В. В.

к. ф.-м. н., старший науковий співробітник
Відділу сейсмічності Карпатського регіону,
Інститут геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України,
м. Львів, Україна
Доцент кафедри географії та туризму,
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II,
м. Берегове, Україна
ORCID: 0000-0003-0727-2132

Ігнатишин А. В.

Інженер II категорії
Відділу сейсмічності Карпатського регіону,
Інститут геофізики ім. С.І. Субботіна НАН України,
м. Львів, Україна

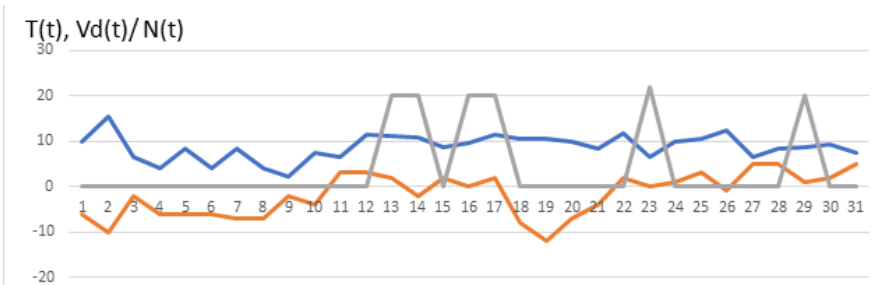
ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ХАРАКТЕРИСТИК ГЕОФІЗИЧНИХ ПОЛІВ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ СЕЙСМОГЕНЕРУЮЧИХ РЕГІОНІВ

Дослідження на територіях, що генерують сейсмічні процеси важливі в плані вирішення екологічних проблем цих регіонів. Зокрема важливі в цьому плані дослідження, що базуються на комплексних геофізичних спостереженнях. Ці роботи важливі для розуміння сейсмотектонічних процесів в сейсмоактивних регіонах яким є Закарпаття. На території Закарпатського внутрішнього прогину щорічно реєструють чисельні місцеві землетруси, серед яких періодично відбуваються відчутні поштовхи, що є індикатором підвищення сейсмічності. Оскільки можливі і сильні землетруси, то важливо вивчення їх причин та наслідків для екологічного стану досліджуваного регіону. Важливо зазначити, що територія Закарпаття є місцем, де розташовані об'єкти критичної інфраструктури: нафто-газогони, продуктогони, та ін., на які можуть вплинути геологічні процеси. Питанню вивчення геодинамічних процесів в Закарпатті присвячено публікації, на основі вивчення сучасних рухів кори, просторово-часового розподілу місцевої сейсмічності. В [1] на основі виконаних досліджень на території Карпато-Балканського регіону встановлено, що кореляційний взаємозв'язок між горизонтальними деформаціями визначеними за даними ГНСС і узагальненою сейсмічністю проявляється тільки у зонах субдукції, де є інтенсивна сейсмоактивність і мають прояви постійні деформації земної кори, що підтверджується проявом зон

кореляцій, які розташовані вздовж однієї зі сторін активних розломів. На підставі аналізу інформації про геодинамічну і сеймотектонічну ситуацію в районі майданчика розташування проєктованих споруд (Закарпатський внутрішній прогин) в [2] встановлено положення потенційних сейсмоактивних зон, в яких можуть виникати місцеві землетруси, представлено оцінку розрахункової інтенсивності сейсмічних струшувань (в балах шкали MSK-64) з урахуванням ефектів, пов'язаних з локальними тектонічними та інженерно-геологічними умовами регіону. В [3] встановлено взаємозв'язки між структурно-тектонічними особливостями будови центральної частини Закарпатського прогину, сучасним геодинамічним розвитком фундаменту регіону та особливостями поширення сейсмічних хвиль і формування вогнищ локальних землетрусів, що дозволять більш предметно визначати повні характеристики вогнищ землетрусів, швидкості та напрямки поширення сейсмічних хвиль у відповідності з будовою фундаменту та осадової товщі, що доповнить дані тривалого моніторингу екобезпечних природних та техногенних подій у даному регіоні. Результати описаних в [4] досліджень дають можливість уточнити геолого-структурні особливості будови земної кори Закарпаття, інтерпретувати просторовий розподіл геофізичних полів, розшифровувати особливості місцевої геодинаміки і сеймотектонічного процесу, встановити рівень та характер геоекологічних небезпек, ефективніше прогнозувати та досліджувати глибинно-просторовий розподіл корисних копалин. Дослідження проведені в Карпатському модельному полігоні дають обґрунтовані результати, які в поєднанні з даними літолого-стратиграфічних, геоморфологічних і структурно-тектонічних досліджень можуть бути використані для прогнозування небезпечних геологічних процесів і мінімізації їхнього негативного впливу на природно-техногенні системи [5]. На території Карпатського геодинамічного полігону тривалий період проводяться комплексні геофізичні спостереження Відділом сейсмічності Карпатського регіону та Карпатським відділенням Інституту геофізики ім.С.І. Субботіна НАН України. В центральній частині Закарпатського внутрішнього прогину діє унікальний пункт деформометричних спостережень в с. Королеве Березівського району Закарпатської області, де змонтована горизонтальна деформометрична станція, що вимірює горизонтальні рухи кори в напрямку схід-захід. Результати важливі, оскільки на їх основі будується картина геодинаміки регіону, що безпосередньо є джерелом сеймотектоніки регіону. Інформація про просторово-часовий розподіл місцевої сейсмічності можна отримати з даних мережі сейсмічних станцій розташованих по всій території Закарпаття. Закарпатському внутрішньому прогині характерна особлива сейсмічність, коли реєструються серії слабких місцевих землетрусів. Проведені раніше дослідження встановлювали взаємозв'язок геодинаміки регіону і сейсмічності території Закарпаття, тому важливо продовження вивчення впливу окремих геофізичних полів на процеси, що визначають його екологічний стан. Представлено дослідження зв'язку параметрів метеорологічного стану, зокрема варіацій температури атмосферно-

го повітря в окремі інтервали часу, з динамікою сучасних рухів кори в зоні Оашського глибинного розлому та просторово-часовим розподілом місцевих землетрусів. Температура атмосферного повітря на території Закарпаття вимірюється на всіх геофізичних станціях, зокрема на режимній геофізичній станції «Тросник», географічне розташування якої є важливим в системі геофізичних спостережень в регіоні. Представлено результати досліджень сучасних горизонтальних рухів кори в центральній частині Закарпатського внутрішнього прогину, сейсмічності регіону та варіацій температури атмосферного повітря в 2021 році. Наприклад, в травні 2021 року на РГС «Тросник» виміряно варіації температури повітря та розраховано середньомісячну величину, яка становить: $+12.9^{\circ}\text{C}$ в широкому діапазоні варіацій температури атмосферного повітря. Розглянуто варіації температури повітря та рухи кори в зоні Оашського глибинного розлому. Кореляція рядів становить 0.005, підвищення температури повітря через 1-2 доби приводить до розширення порід, періодичність процесів в геофізичних станах співпадає, але зміщено на 1-3 доби, протягом яких відбуваються зміни у фізичних характеристиках порід. Величина сучасних горизонтальних рухів кори в досліджуваній період становить стиснення порід величиною: -7.45 мкм (рисунок 1).

Рис. 1. Варіації температури повітря(крива синього кольору), сучасні рухи кори в зоні Оашського глибинного розлому (крива коричневого кольору), просторово-часовий розподіл місцевої сейсмічності (крива сірого кольору) в травні 2021 року. Закарпаття

Джерело: складено авторами

Землетруси в Закарпатському внутрішньому прогині відбуваються після періодів підвищення температури повітря та розширення порід в момент їх стиснення, частина механічної енергії вивільнюється через місцеві землетруси яких в травні 2021 року зареєстровано 6 місцевих підземних поштовхів. Встановлено інтервали часу, які об'єднують процеси в земній корі, зміни параметрів геофізичних полів та сейсмічну активізацію.

Проведені дослідження геофізичних полів та їх взаємозв'язків приводять до висновків, які дають можливість отримати картину геодинаміки регіону, її вплив на екологічний стан регіону. Закарпаття є сейсмо-небезпечною зоною, що періодично проявляється через серії місцевих

землетрусів. На їх прояв впливає динаміка сучасних рухів кори, на які в свою чергу мають вплив метеорологічні та гідрогеологічні параметри. Метеорологічний та гідрогеологічний стани безпосередньо пов'язані із сейсмотектонікою сейсмонезбезпечних територій, які можуть погіршити параметри екологічного стану цього регіону. Результати дослідження та методики, які при цьому використовуються важливі в науковому та науково-педагогічному аспектах, застосовані при вивченні Землі. Хід дослідження є важливим при викладанні природничих дисциплін в системі вищої, середньої та позашкільної освіти, що покращить навчально-виховний процес та приведе до вагомих результатів в науково-дослідницьких роботах учнів та вихованців МАН України, студентів природничих факультетів, в екологічній освіті населення краю. Важливо розширення географії геофізичних та екологічних досліджень в інших частинах Закарпаття, зокрема в північно-західному та південно-східному напрямку

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Tretyak, K., & I. Brusak, I. (2020). The research of interrelation between seismic activity and modern horizontal movements of the Carpathian - Balkan region based on the data from permanent GNSS stations. *Geodinamika*, 29, No. 1, 5-18. DOI: <https://doi.org/10.23939/jgd2020.01.005>.
2. Kuplovskiy, B. Ye., Bubniak, I. M., Voloshyn, P. K., Pavlyuk, O., Kruk, O. & Trevogo, I. (2020). Influence of local seismotectonic and engineering-geological conditions on seismic danger of territories (exemplified by a construction site in Uzhgorod city). *Geodinamika*, 29, No. 1, 29-37. DOI: <https://doi.org/10.23939/jgd2020.01.029>.
3. Kozlovskiy, E., Maksymchuk, V., Malyskyy, D., Tymoschuk, V. Hrytsai, O., & Pyryzhok, N. (2020). Structural-Tectonic and seismic characteristics relationships in the central part of the Transcarpathian internal depression. *Geodinamika*, 29, No. 1, 62-70. DOI: <https://doi.org/10.23939/jgd2020.01.062>.
4. Korchin, V. A., Rusakov, O. M., Burtnyi, P. A., & Karnaukhova, E. E. (2020). The origin of the low density zones in the crystalline crust of the Transcarpathian depression (Ukraine) from petrophysical thermobaric modelling. *Geodinamika*, 29, No. 1, 81-93. DOI: <https://doi.org/10.23939/jgd2020.01.081>.
5. Uhlytskykh, Ye., Vyzhva, S., & Ivanik, O. (2023). Monitoryng vertykalnykh zmishchen zemnoi poverkhni terytorii Zakarpattia za danymy radarnoi interferometrii [Monitoring of vertical displacements of the Earth's surface in Transcarpathia using radar interferometry data]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Heolohiia - Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Geology*, 4(91), 94–99. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2713.91.13> [in Ukrainian].

Наукове видання

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної
конференції (м. Чернігів, 22 серпня 2023 року)

Видано в авторській редакції
Підписано до публікації 26.08.2022. Формат 60x84/16
Гарнітура Arial
Ум. друк. арк. 6,5
Електронне видання

ГО «Науково-освітній інноваційний центр
суспільних трансформацій»
14032, Україна, м. Чернігів, вул. Доценка 4а
Телефон: +38 (0462) 921-914
Веб-сайт: <https://reicst.sgv.in.ua/>
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК номер 7528, від 03.12.2021 р.